

Situationen kan också uttryckas på det sättet att de yttre formerna från japansk synpunkt är viktigare än sinnelaget, att den japanska kulturen är världslig i en djupare mening än den västerländska. Härmed sammanhänger att tro på ett evigt liv med belöning och straff saknas. Hela den för Västerlandet centrala föreställningen om en inre eller utomvärldslig domsmakt — gott samvete eller

en dömande gud på den yttersta dagen — har i Japan ingen motsvarighet; den ersättes av önskan att "bevara sitt ansikte", att uppträda så att man icke blir beskyldd för brott mot härskande konventioner.

Till dessa konventioner hör den sociala hierarkins rättmätighet och orubblighet. Lydnaden är lika viktig som värdigheten — i värdigheten ingår respekt för lydnadsplikten. Denna lydnad gäller i första rummet kejsaren, men den ger sin prägel åt allt gruppliv, icke minst familjelivet: sonen skall lyda fadern, den yngre brodern den äldre brodern, kvinnan mannen, hustrun svärmötern. Det finns inga oreglerade förhållanden: hela samhället är genomsvyrt av rättigheter och skyldigheter, av underordnings- och överordningsförhållanden, av konventioner som måste följas. Den japanska staten, som under så lång tid fortlevde nästan utan förändringar, har lämnat dessa hierarkiska, statiska tendenser i arv. "Ett gott liv" i Japan är en invecklad sak, det är som att utan anmärkning delta i en dans med tusen turer; svårigheten ligger inte i att man måste grubbla och välja: allt är reglerat.

Ruth Benedicts bok, ur vilken blott några få synpunkter här kunnat beröras, är utomordentligt stimulerande genom det ambitiösa greppet och författarinns fantasi, intelligens och stil. I vad mån framställningen är riktig kan naturligtvis en anmälare med obetydliga och blott bokliga kunskaper om Japan inte avgöra. En viss skepsis måste dock redovisas. Det konstruktiva draget är så framträdande att läsaren blir misstrogen: väljer författarinnan inte fakta som passar henne, överdriver hon inte i sitt begär att nå eleganta synteser? Skildringen av uppfostran i Japan är inte övertygande — och denna uppfostran skall likväl förklara allt annat. Amerikanska recenser har påpekat att Benedict inte varit i Japan och att det Japan hon beskriver sannolikt icke är detsamma som dagens. Men även om boken vore helt diktad, är den värd att läsa; den är en lysande intellektuell prestation.

Herbert Tingsten

D. N.

4/6 1947

Indisk avspänning?

Den brittiska regeringen har än en gång visat sin ärliga önskan att lösa det indiska problemet på självstyrelsens eller den fulla självständighetens grund. Dess senaste förslag innebär ett principiellt godkännande av den muhammedanska ståndpunkten: det brittiska Indien skall uppdelas i ett Hindustan och ett Pakistan. För ögonblicket synes en uppgörelse på denna linje tänkbar. Den allindiska kongressen, som under senaste tid visat sin benägenhet att resignera inför muhammedanernas krav, har förklarat sig kunna godta förslaget, om också "utan glädje". Det muhammedanska förbundets ledare gör reservationer, men ställer sig inte helt avvissande. I England synes man, av gårdagens parlamentsdebatter att döma, inom alla läger vara mer förhoppningsfull än tidigare; man räknar även med att de tilltänkta indiska staterna skall stanna inom det brittiska samväldet såsom dominions.

Redan under kriget lovade England att Indien omedelbart efter världskampens slut skulle få fritt bestämma om sin framtida ställning. Endast ett villkor framfördes: att en för de viktigaste indiska folkgrupperna — främst hinduer och muhammedaner — acceptabel lösning skulle kunna utformas. I enlighet med detta löfte framlades ett förslag i maj 1946, som hör till de mest egenartade författningsutkast historien känner. Indien — furstestaterna såväl som det brittiska Indien i egentlig mening — skulle bilda en federation med endast utrikespolitik, försvar och samfärdsel som samfälliga frågor; övriga frågor skulle avgöras lokalt eller under samverkan mellan skilda provinser. Men även i fråga om de till federationen över-

lämnade ämnena tänkte man sig en viss autonomi; då det gällde ärenden av större betydelse ur de religiösa riktningarnas synpunkt skulle för ett beslut fordras inte blott majoritet inom det allindiska parlamentet, utan även majoritet inom de religiösa riktningarnas parlamentsgrupper var för sig, dvs. i praktiken skulle den muhammedanska minoriteten få vetorätt. Därmed ville man bryta udden av muhammedanernas krav på ett självständigt Pakistan. Det lyckades inte. Alla var missnöjda, och det muhammedanska förbundet sade blankt nej. Ett nytt skede av inre stridigheter, som krävt många tusen människoliv, började.

Nästa milstolpe var den konstituerande nationalförsamlingens sammanträde i december. Om denna församling nådde enighet, var engelsmännen beredda att ge sin medverkan vid tillämpningen av dess beslut. Men församlingen blev från början ett rumpparlament utan verklig auktoritet, ty de muhammedanska medlemmarna, ungefär 80 av 300, vägrade att inställa sig. Krisen skärptes, dag efter dag kom bud om blodiga strider mellan hinduer och muhammedaner i Penjab och Bengalen.

Den 20 februari i år deklarerade den engelska regeringen sitt beslut att under alla förhållanden lämna Indien i juni 1948. Det ansågs omöjligt att länge upprätthålla en ordning som av alla erkändes vara provisorisk; antingen måste, sadet det, England utrymma Indien, eller också måste man bestämma att det brittiska väldet skulle bestå ytterligare i ett eller annat årtionde. Regeringen hoppades på att dess "hot" om total utrymning skulle framtvinga något slags uppgörelse i Indien, att risken av en allmän desorganisation vid den brittiska regimens avveckling skulle driva de fientliga folkgrupperna samman. Från konservativt håll angreps beslutet med stor skärpa vid de stora parlamentsdebatterna i mars. England hade svikit sin plikt, förklarade Churchill och andra; det Indien som så länge blomstrat under brittisk ledning skulle nu ödeläggas av inbördeskrig.

Såtillyvida synes den brittiska regeringen ha räknat rätt som de indiska riktningarnas vilja till samförstånd stärkts genom vissheten att England icke för framtiden är att påräkna som hjälpare och skiljedomare. Osäkert är dock om inför